

BOGUMIŁ PAWŁOWSKI

WERNER ROTHMALER (1908—1962)

W. Rothmaler, zmarły dwa lata temu profesor uniwersytetu (Ernst-Moritz-Arndt-Universität) w Greifswald w Niemieckiej Republice Demokratycznej był jednym z najwybitniejszych współczesnych niemieckich systematyków roślin. Należał do bardzo nielicznych na świecie znawców rodzaju *Alchemilla* L., górując nad wszystkimi innymi tym, że obejmował jego całość, a nie ograniczał się tylko do gatunków holarktycznych. Przygotowywał jego monograficzne opracowanie, którego jednak niezdolał dokonać. Przeprowadził tylko nowy podział rodzaju na sekcje i podsekcje, opisał liczne nowe gatunki oraz wykazał, że od rodzaju *Alchemilla* należy oddzielić jako osobne rodzaje *Aphanes* L. i *Lachemilla* Rydb. emend. Rothm.

Rothmaler jest autorem monografii dwu rodzajów: *Petrocoptis* A. Br. (*Caryophyllaceae*) i *Antirrhinum* L. (*Scrophulariaceae*). Opracowana przez niego «Excursionsflora von Deutschland», zwłaszcza jej tomik wydany w r. 1963, już po śmierci autora pod tytułem «Kritischer Ergänzungsband», ma duże znaczenie także i dla naszej florystyki. Rothmaler brał też żywy udział w pracy nad dziełem «Flora Europaea» jako «techniczny doradca» Komitetu Redakcyjnego oraz autor opracowania kilku rodzajów. Zajmował się również ogólnymi zagadnieniami systematycznymi i geograficzno-roślinnymi. Był zwolennikiem poglądu o monofiletycznym pochodzeniu okrytozależkowych. Opublikował niewielki, ale bardzo wartościowy podręcznik pt. «Allgemeine Taxonomie und Chorologie der Pflanzen».

Postępowe poglądy Rothmalera spowodowały w r. 1933 jego wyjazd z Niemiec najpierw do Hiszpanii, a potem do Portugalii. W ciągu kilkuletniego pobytu na Półwyspie Iberyjskim położył niemałe zasługi dla poznania jego flory i zespołów roślinnych. Po wojnie pozostał na stałe w Niemieckiej Republice Demokratycznej, przyczyniając się w dużej mierze do żywego rozwoju badań florystycznych i systematyczno-roślinnych w tym kraju. Polskę odwiedzał parokrotnie, starając się o rozszerzenie współpracy naukowej między nią a NRD.

Niektóre ważniejsze prace naukowe W. Rothmalera:

1934. Systematische Vorarbeiten zu einer Monographie der Gattung *Alchemilla* L. Repert. Spec. nov. reg. veget. 33: 342—350.
1935. *Alchemillae Columbianae*. Trab. Mus. Nac. Cienc. Natur. y Jard. Bot. 31. Madrid: 1—52, 3 tabl.

- 1935—1941. Systematische Vorarbeiten zu einer Monographie der Gattung *Alchemilla* (L.) Scop. II—IX. Repert. spec. nov. reg. veget. II. 1935. Bd. 38: 33—36; III. *ibid.*: 36—43. IV. 1936. Bd. 40: 208—212. — V. VI. 1937. Bd. 42: 111—125 — VII. *ibid.*: 164—173. — VIII. 1939. Bd. 46: 122—132. — IX. 1941. Bd. 50: 78—80, 245—255.
1938. Systematik und Geographie der Subsektion *Calycanthum* der Gattung *Alchemilla*. Fedde, Repert. spec. nov. reg. veget., Beih. C: 59—93.
1941. Revision der Genisteen. Engler., Bot. Jahrb. 72: 69—116.
1941. Monographie der Gattung *Petrocoptis* A. Br. Engler, Bot. Jahrb. 72: 117—130.
1950. Allgemeine Taxonomie und Chorologie der Pflanzen. Jena. I—VII, 1—204.
1952. Die Gymnospermen und der Ursprung der Angiospermen. Wissensch. Zeitschr. d. Martin-Luther-Univers. Halle—Wittenberg. 1, 4: 1—12.
1956. Taxonomische Monographie der Gattung *Antirrhinum*. Feddes Repert. spec. nov. reg. veget. Beit. 136: 1—124, Taf. 1—10.
- 1954—1963. Exkursionsflora von Deutschland. Berlin. Gefäßpflanzen. 1954; nowe wyd. 1958: I—XLVII, 1—502, Atlas der Gefäßpflanzen. 1959: 1—567. Kritischer Ergänzungsband—Gefäßpflanzen. 1963: I—XX, 1—622.
1962. Systematische Vorarbeiten zu einer Monographie der Gattung *Alchemilla*. X. Feddes Repert. spec. nov. reg. veget. 66: 194—234.

Artykuły o W. Rothmalerze:

- Grümmner G. 1962. Werner Rothmaler 1908—1962. Taxon 11. 6: 191.
- Schwarz O. 1962. In memoriam Werner Rothmaler. Drudea 2, 1—4: 3—6.